

माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाच्या
मुख्यालय, मुंबई येथे “नव माध्यम शाखा”
सुरु करण्यास मंजूरी देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- मावज २०२४/२७६/प्र.क्र.८७/मावज -२,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक ,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक:- ९ जुलै, २०२४.

वाचा : संचालक (माहिती)(प्रशासन) यांचे पत्र क्र.प्रविस्था-१२ (२०२४)/समाज माध्यम
शाखा/का-१/१२६४, दि.०३ जून, २०२४.

पार्श्वभूमी :-

महाराष्ट्र शासनाचे विविध कल्याणकारी निर्णय, उपक्रम, धोरणे, विविध मोहिमा आणि विविध योजनांची माहिती जनतेपर्यंत विविध माध्यमांद्वारे पोहोचविणे हे माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

सदर उद्दिष्ट पार पाडण्यासाठी मुद्रित, दृकश्राव्य, आऊटडोअर, वेब या माध्यमांबरोबरच महासंचालनालय विविध समाज माध्यमांचा शासकीय माहिती प्रसारणासाठी उपयोग करीत आहे. समाज माध्यमांची लोकप्रियता, इंटरनेटचा वाढता वापर आणि त्यावर होणारा अल्प खर्च, स्मार्टफोन्सधारकांची वाढलेली संख्या पाहता शासकीय माहिती प्रसारणासाठी समाज माध्यमांचा उपयोग करणे आवश्यक ठरत असल्यामुळे, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाच्या मुख्यालय, मुंबई येथील “नव माध्यम” कक्षास स्वतंत्र शाखा म्हणून मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनासह मध्य प्रदेश, उत्तर प्रदेश, राजस्थान आदी राज्यांनी माहिती व जनसंपर्क विभागात स्वतंत्र समाज माध्यम शाखा किंवा “नव माध्यम” शाखेची निर्मिती केली आहे. महाराष्ट्रात देखील माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयात मुख्यालय आणि क्षेत्रीय कार्यालयांमध्ये गेल्या ८ वर्षांपासून समाज माध्यमांचा वापर सुरु आहे. माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयात गेल्या ८ वर्षांपासून सुरु असलेल्या समाज माध्यम शाखेला शासन अभिलेख, पत्रव्यवहारात आणि आस्थापनेच्या दृष्टीने अधिमान्यता देणे आवश्यक आहे. त्यासाठी समाज माध्यम, माध्यम प्रतिसाद केंद्र, महान्यूज तसेच संशोधन, माहिती तंत्रज्ञान या शाखांना एकत्र आणून महासंचालनालयात केंद्र शासनाच्या माहिती व प्रसारण विभागाच्या “न्यू मीडिया विंग” च्या धर्तीवर “नव माध्यम” शाखा कार्यान्वित करण्या बाबतचा प्रस्ताव संदर्भाधीन दिनांक ०३ जून २०२४ च्या पत्रानुसार सादर केला आहे. सदर प्रस्ताव विचारात घेऊन माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयातील समाज माध्यम, महान्यूज, माध्यम प्रतिसाद केंद्र, संशोधन,

माहिती तंत्रज्ञान शाखा यांची पुनर्रचना करुन “नव माध्यम” शाखा अशी नवी शाखा सुरु करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. “नव माध्यम” शाखेची जबाबदारी :-

समाज माध्यम, इन्स्टन्ट मेसेजिंग, वेब पोर्टल्स, माध्यम प्रतिसाद केंद्र, माहिती तंत्रज्ञान, संशोधन व संदर्भ आदी कामकाजाचे संपूर्ण समन्वयन व अंमलबजावणी करणे, यासारख्या जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी नवमाध्यम शाखेकडे संबंधित अधिकाऱ्यांसह खालीलप्रमाणे कामकाज सोपविण्यात येत आहे.

<p>वरिष्ठ सहायक संचालक (माहिती)- (नवमाध्यम-१)</p>	<ol style="list-style-type: none"> १) समाज माध्यम प्लॅटफॉर्म्स-एक्स (ट्विटर), फेसबुक, युट्युब, इन्स्टाग्राम, लिंकडइन, पब्लिक अ‍ॅप, कू अ‍ॅप आदी. २) इन्स्टन्ट मेसेजिंग- टेलिग्राम, व्हॉट्स अ‍ॅप, जिओ चॅट ३) न्यूज अ‍ॅग्रीगेटर सर्व्हिस- डेलिहंट आदी ४) ब्लॉगचा वापर ५) एसएमएस सेवा ६) वेबसाईट- महान्यूज पोर्टल ७) ओटीटी प्लॅटफॉर्म्स ८) पॉडकास्ट ९) My Gov १०) चॅटबॉट ११) क्यूआर कोड १२) Artificial Intelligence चा वापर १३) विविध समाज माध्यमांद्वारे लाईव्ह स्ट्रीमिंग १४) डिजिटल माध्यम धोरणाची तयारी व अंमलबजावणी १५) समाज माध्यम, डिजिटल. वेबसाईटविषयक सर्व बाबी १६) डिजिटल मार्केटिंग, एसईओचा वापर १७) शॉर्ट व्हिडिओ, रिल्स, शॉर्ट, स्टोरीजची निर्मिती प्रसारण. १८) समाज माध्यमांच्या विविध प्लॅटफॉर्म्सचा वापर करुन जनतेपर्यंत शासनाची माहिती पोहोचविण्यासाठी विविध नावीन्यपूर्ण उपक्रम, स्पर्धांचे आयोजन करणे.
<p>वरिष्ठ सहायक संचालक (माहिती) (नवमाध्यम-२)</p>	<ol style="list-style-type: none"> १) माध्यम प्रतिसाद केंद्राचे संपूर्ण दैनंदिन परिचालन. २) दैनंदिन अलर्ट आणि सकारात्मक, नकारात्मक बातम्यांचे अहवाल, ३) माध्यम प्रतिसाद केंद्रातून नकारात्मक बातम्यांवर विभागीय संपर्क अधिकारी यांच्या समन्वयाने संबंधित वाहिन्यांना प्रतिसाद देण्यासाठीची संपूर्ण कार्यवाही, ४) माध्यम प्रतिसाद केंद्रातून विविध वृत्तवाहिन्या आणि समाज माध्यमांमधून वस्तुस्थितीदर्शक प्रतिसाद,

	<p>५) माध्यम प्रतिसाद केंद्रासाठीच्या निविदा व अनुषंगिक बाबी,</p> <p>६) माहिती व जनसंपर्कचे संकेतस्थळ दैनंदिन अपडेट करणे.</p> <p>७) सामान्य प्रशासन विभाग किंवा मावजने अधिकारी-कर्मचाऱ्यांकरिता निर्गमित केलेले शासनादेश, शासन निर्णय, कार्यालयीन आदेश, आदी नियमितपणे संकेतस्थळावर अपलोड करणे.</p>
संशोधन अधिकारी-	<p>१) महासंचालनालयातील सर्व संगणक, सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, वाय फाय, इंटरनेट, क्लाऊडविषयक कामे</p> <p>२) स्टेट डेटा सेंटर, एनआयसी, आयटी शी समन्वयन</p> <p>३) विविध विभागांचे दैनंदिन अपडेट्स, घडामोडी, निर्णय घोषणा माहिती नियमितपणे क्लाऊडवर अपलोड करणे</p> <p>४) महान्यूज पोर्टल, मावज संकेतस्थळ एसएमएस गेटवे, डोमेन नेम नोंदणी, नूतनीकरण, सिक््युरिटी ऑडिट आदी</p> <p>५) डिजिटल लायब्ररी, ऑनलाईन जाहिरात वितरण, ऑनलाईन अधिस्वीकृती पत्रिका अर्ज कार्यवाही,</p> <p>६) ऑनलाईन लोकराज्य वर्गणीदार, ऑनलाईन इतर अनुषंगिक ॲप्स किंवा आज्ञावलीच्या बाबी</p> <p>७) मुद्रित, इलेक्ट्रॉनिक, सोशल, वेब मीडियासाठी नियमितपणे लागणारे स्टॉक शॉट्स (व्हिडिओ, फोटो) आदींचे मुख्यालय व क्षेत्रीय स्तरावरून संकलन करून ते डिजिटल स्वरूपात जतन करणे व आवश्यकतेनुसार संबंधित शाखांना पुरविणे.</p> <p>८) मा. मुख्यमंत्री महोदयांसह सर्व मा.मंत्री, मा. मुख्य सचिव, विविध विभागांचे सचिव, जनसंपर्क अधिकारी यांना माहिती प्रसारण, प्रसिध्दी, भाषणे, लेख आदी कामांसाठी संदर्भ साहित्य, अहवाल, दैनंदिन प्रकाशित लेखमहत्त्वाच्या बातम्या, शासकीय प्रकाशने क्लाऊडवर अपलोड करून ऑनलाईन स्वरूपात उपलब्ध करून देणे.</p> <p>९) माहिती व तंत्रज्ञानविषयक सर्व बाबी.</p> <p>१०) डिजिटल, समाजमाध्यम, संशोधन तसेच माहिती व तंत्रज्ञानविषयक कामे.</p>

३. संचालक (माहिती)(प्रशासन) यांनी सदरची शाखा उपलब्ध मनुष्यबळातून सुरु करावी. “नवमाध्यम शाखा” संचालक (माहिती)(वृत्त व जनसंपर्क) यांच्या नियंत्रणाखाली कामकाज करील.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०७०९१२१७४३४००७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(समृद्धी अनगोळकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. सर्व सन्माननीय विधानसभा, विधानपरिषद.
८. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
९. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री (गृह, विधी व न्याय विभाग) यांचे खाजगी सचिव
१०. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव.
११. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१२. मा. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१३. सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
१४. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई.
१५. समितीचे सर्व सदस्य
१६. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा), मुंबई
१७. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा), नागपूर
१८. अधिदान व लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
१९. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
२०. सर्व संबंधित संस्था व समिती सदस्य
२१. उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२२. संचालक(माहिती), (वृत्त व जनसंपर्क) माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२३. संचालक (माहिती) (प्रशासन), माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२४. सर्व विभागीय उपसंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई, कोकण, पुणे, कोल्हापूर, नाशिक, औरंगाबाद, लातूर, अमरावती, नागपूर
२५. सर्व जिल्हा माहिती अधिकारी, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय
२६. उप संचालक, महाराष्ट्र परिचय केंद्र, अ-८, स्टेट एम्पोरियम इमारत, बाबा खडकसिंग मार्ग, नवी दिल्ली- ११०००१

२७. वरिष्ठ सहाय्यक संचालक, महाराष्ट्र परिचय केंद्र, श्री.काकुले यांची इमारत, दादा वैद्य रोड, पणजी, गोवा.
२८. भारतीय जनता पक्ष, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.कुटीर क्र.१, योगक्षेमसमोर, वसंतराव भागवत चौक, नरिमन पॉईंट, मुंबई-४०० ०२०
२९. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस(इं.) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई-४०० ०२५
३०. राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष, ठाकरसी हाऊस, जे.एन.हेरेडिया मार्ग, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई- ३८
३१. शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-४०० ०२८.
३२. बहुजन समाज पक्ष, प्रदेश सचिव, महाराष्ट्र राज्य, बी.एस.जी.भवन, भूखंड क्र. ८३-ए, कलेक्टर कॉलनी, चेंबूर, मुंबई-४०० ०७४
३३. भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष, महाराष्ट्र समिती, ३१४, राजभवन, एस.व्ही.पटेल मार्ग, मुंबई-०४
३४. भारतीय कम्युनिस्ट (मार्क्सवादी) पक्ष, महाराष्ट्र समिती, जनशक्ती सभागृह, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई-४०० ०१३
३५. महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना, राजगड, मातोश्री टॉवर, शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई-४०० ०२८.
३६. निवड नस्ती (का.३४), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.